

Fra: Grundesen, Karen Eva [Karen.Eva.Grundesen@austagderfk.no]
Sendt: 8. januar 2015 10:22
Til: Postmottak KD
Emne: Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)
Vedlegg: Særutskrift - Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov).pdf

Sakstittel: Opplæringsloven og privatskoleloven - endringer - høringer
Vår ref: 2010/5173-35
Dato: 08.01.2015

Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Fylkesutvalget i Aust-Agder fattet i møte 16.12.2014 følgende vedtak:

1. Aust-Agder fylkeskommune tar til etterretning forslag om å endre tittelen på lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) til lov om frittstående skolar (friskolelova).
2. Aust-Agder fylkeskommune støtter følgende forslag om tillegg i friskoleloven: ” Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.” Den enkelte kommune må ha avgjørelsesmyndighet til å nekte etablering av nye privatskoler, dersom kommunen mener en slik godkjenning vil medføre negative konsekvenser.
3. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om at det fortsatt skal være krav til grunnlag for å få godkjenning som friskole.
4. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at tilbud om videregående opplæring i yrkesfag gir grunnlag for å godkjenne friskole.
5. Aust-Agder fylkeskommune støtter ikke forslaget om at profilskole gir grunnlag for godkjenning som friskole.
6. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at det åpnes for at opplæringstilbud spesielt organisert for voksne skal være grunnlag for å bli godkjent som friskole.
7. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal få tilby videregående opplæring uten at det er klart hvordan elevene skal få fullført opplæringen. Dersom hjemfylkeskommunen ikke har kapasitet eller kompetanse til å tilby søkere relevant Vg2 eller Vg3 (i skole eller bedrift), må hjemfylkeskommunen kunne henvise søkerne til å fullføre opplæringen ved den aktuelle friskolen.
8. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal tilby opplæring etter vekslingsmodellen. Ansvar for opplæringen vil da bli delt mellom skolen, vertsfylkeskommunen/bedriften og hjemfylkeskommunen. Opplæringen vil være

vanskelig å følge opp for hjemfylkeskommunen og en pulverisering av ansvar for at eleven/lærlingen får fullført opplæringen.

9. Aust-Agder fylkeskommune mener det er positivt at det foreslås en innskjerping i lovteksten når det gjelder forbudet for eierne mot å ta utbytte av skoledriften samt innføring av karantenetid.

Vedlagt følger særutskrift av saken.

Med hilsen

Karen Eva Grundesen
Seksjonsleder

Aust-Agder fylkeskommune
Fylkesrådmannen
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

tlf: 37017404

e-post: postmottak@austagderfk.no

Saksframlegg

Dato: 21.11.2014
Arkivref: 2010/5173-37840/2014 / A00/00

Saksbehandler: Karen Eva Grundesen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
14/65	Yrkesopplæringsnemnda	12.12.2014
14/154	Fylkesutvalget	16.12.2014

HØRING - FORSLAG OM ENDRINGER I PRIVATSKOLELOVEN (NY FRISKOLELOV)

1. FORSLAG TIL VEDTAK

Fylkesrådmannen fremmer slikt forslag til vedtak:

1. Aust-Agder fylkeskommune tar til etterretning forslag om å endre tittelen på lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) til lov om frittstående skolar (friskolelova).
2. Aust-Agder fylkeskommune støtter følgende forslag om tillegg i friskoleloven: ” Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.”
3. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om at det fortsatt skal være krav til grunnlag for å få godkjenning som friskole.
4. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at tilbud om videregående opplæring i yrkesfag gir grunnlag for å godkjenne friskole.
5. Aust-Agder fylkeskommune støtter ikke forslaget om at profilskole gir grunnlag for godkjenning som friskole.
6. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at det åpnes for at opplæringstilbud spesielt organisert for voksne skal være grunnlag for å bli godkjent som friskole.
7. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal få tilby videregående opplæring uten at det er klart hvordan elevene skal få fullført opplæringen. Dersom hjemfylkeskommunen ikke har kapasitet eller kompetanse til å tilby søkere relevant Vg2 eller Vg3 (i skole eller bedrift), må hjemfylkeskommunen kunne henvise søkerne til å fullføre opplæringen ved den aktuelle friskolen.

8. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal tilby opplæring etter vekslingsmodellen. Ansvar for opplæringen vil da bli delt mellom skolen, vertsfylkeskommunen/bedriften og hjemfylkeskommunen. Opplæringen vil være vanskelig å følge opp for hjemfylkeskommunen og en pulverisering av ansvar for at eleven/lærlingen får fullført opplæringen.

Behandling i Yrkesopplæringsnemnda - 12.12.2014

Arne Thomassen orienterte om endringsforslag til vedtak som vil bli lagt fram for fylkesutvalget 16.12.2014. Forslaget følger som orientering.

Fylkesrådmannens forslag til vedtak vedtatt med fem mot en stemme.

Behandling i fylkesutvalget - 16.12.2014:

Tellef Inge Mørland, AP, fremmer følgende forslag:

1. Aust-Agder fylkeskommune støtter ikke forslaget om å endre tittelen på lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) til lov om frittstående skolar (friskolelova), da man mener privatskole er et mer dekkende begrep.

Aust-Agder fylkeskommune ønsker ikke at adgangen til å etablere privatskoler utvides.

2. - 8. Ordet friskole/-n/-r endres til privatskole/-n/-r.

Tilleggsforslag pkt 2:

Den enkelte kommune må ha avgjørelsesmyndighet til å nekte etablering av nye privatskoler, dersom kommunen mener en slik godkjenning vil medføre negative konsekvenser.

Maiken Messel, H, fremmer følgende forslag:

1. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om å gjeninnføre begrepet friskole for å skille mellom rent private skoler uten statsstøtte der eierne kan ta utbytte, og friskoler som drives av private eiere med 85 % statsstøtte og forbud mot å ta utbytte.
2. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om at profilskoler og yrkesfaglige videregående skoler skal legges til som godkjenningsgrunnlag i loven samtidig som den midlertidige dispensasjonshjemmelen oppheves.
3. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om at det ikke gjeninnføres en rett til godkjenning, men at det fortsatt skal foretas en skjønnsmessig vurdering av om godkjenning skal gis. For å sikre større likebehandling og forutsigbarhet, bør det imidlertid gis klarere kriterier i loven for hva som skal til for at søknader skal avslås

begrunnet med hensyn til kommunens/fylkeskommunens skolestruktur, økonomi eller andre lokale eller særskilte forhold.

4. Aust-Agder fylkeskommune støtter at friskoler kan godkjennes for å tilby opplæring spesielt organisert for voksne med rett til videregående opplæring.
5. Aust-Agder fylkeskommune støtter at videregående friskoler som tilbyr yrkesfaglige utdanningsprogrammer også kan godkjennes for å tilby Vg3 i skole for elever som ikke får læreplass.
6. Aust-Agder fylkeskommune mener det er positivt at det foreslås en innskjerping i lovteksten når det gjelder forbudet for eierne mot å ta utbytte av skoledriften samt innføring av karantenetid.

Votering:

Punktene 1 - 6 i Messels forslag fikk 3 stemmer, og falt.

Punkt 6 i Messels forslag ble enstemmig vedtatt.

Ved alternativ votering mellom fylkesrådmannens tilrådning og Mørlands forslag, med unntak av tilleggsforslaget til punkt 2, ble fylkesrådmannens tilrådning vedtatt med 6 mot 3 stemmer.

Mørlands tilleggsforslag til punkt 2 ble vedtatt 7 mot 2 stemmer.

Dermed var følgende vedtatt:

1. Aust-Agder fylkeskommune tar til etterretning forslag om å endre tittelen på lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) til lov om frittstående skolar (friskolelova).
2. Aust-Agder fylkeskommune støtter følgende forslag om tillegg i friskoleloven: ” Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.” Den enkelte kommune må ha avgjørelsesmyndighet til å nekte etablering av nye privatskoler, dersom kommunen mener en slik godkjenning vil medføre negative konsekvenser.
3. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om at det fortsatt skal være krav til grunnlag for å få godkjenning som friskole.
4. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at tilbud om videregående opplæring i yrkesfag gir grunnlag for å godkjenne friskole.
5. Aust-Agder fylkeskommune støtter ikke forslaget om at profilskole gir grunnlag for godkjenning som friskole.
6. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at det åpnes for at opplæringstilbud spesielt organisert for voksne skal være grunnlag for å bli godkjent som friskole.
7. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal få tilby videregående opplæring uten at det er klart hvordan elevene skal få fullført opplæringen. Dersom

hjemfylkeskommunen ikke har kapasitet eller kompetanse til å tilby søkere relevant Vg2 eller Vg3 (i skole eller bedrift), må hjemfylkeskommunen kunne henvise søkerne til å fullføre opplæringen ved den aktuelle friskolen.

8. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal tilby opplæring etter vekslingsmodellen. Ansvar for opplæringen vil da bli delt mellom skolen, vertsfylkeskommunen/bedriften og hjemfylkeskommunen. Opplæringen vil være vanskelig å følge opp for hjemfylkeskommunen og en pulverisering av ansvar for at eleven/lærlingen får fullført opplæringen.
9. Aust-Agder fylkeskommune mener det er positivt at det foreslås en innskjerping i lovteksten når det gjelder forbudet for eierne mot å ta utbytte av skoledriften samt innføring av karantenetid.

2. SAMMENDRAG

Kunnskapsdepartementet mener det er behov for endringer i dagens privatskolelov som kom i 2007, og uttaler bl.a: "Utviklingen i de årene som er gått siden loven ble vedtatt har vist at flere av godkjenningsgrunnlagene er under press. Ny lovforståelse har medført at grunnlaget for religiøse skoler også åpner for godkjenning av skoler på grunnlag av andre livssyn enn religiøse, for eksempel et sekulært humanistisk livssyn. Samtidig har flere aktører vist interesse for å kunne etablere skoler som ikke faller inn under dagens grunnlag, slik som realfagsgymnas, private yrkesfagskoler o.a. På bakgrunn av disse erfaringene er det etter regjeringens syn på tide med en gjennomgang av gjeldende lov.

Regjeringens utgangspunkt for arbeidet med ny friskolelov er at flere offentlig finansierte friskoler kan bidra til økt mangfold og læring mellom skoler."

Fylkesrådmannen har flere merknader til forslaget, men fraråder spesielt at det åpnes for en utvidelse av friskoler som kan gi tilbud innen yrkesfagene. Fylkeskommunene har ansvar for å gi den enkelte ungdom videregående opplæring og yrkesopplæringsnemndene skal gi uttalelse om dimensjonering av tilbudene. Friskolene kan imidlertid ta inn elever fra hele landet, uavhengig av den enkelte fylkeskommune. Dersom friskolene skal gi tilbud innen yrkesfagene, vil det utfordre trepartssamarbeidet i fagopplæringen.

Fylkesrådmannen fraråder også at friskolene skal tilby opplæring etter vekslingsmodellen. Ansvar for opplæringen vil da bli delt mellom skolen, vertsfylkeskommunen/bedriften og eleven/lærlingens hjemfylkeskommune. Opplæringen vil være vanskelig å følge opp for hjemfylkeskommunen og en pulverisering av ansvar for at eleven/lærlingen får fullført opplæringen.

3. BAKGRUNN FOR SAKEN

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag om endringer i lov 4. juli 2003 nr. 84 om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova).

Det er laget et eget høringsnotat som inneholder følgende:

- Lovens tittel (kap. 2)
- Godkjenningsordningen (kap. 3)
- Krav til innhold og vurdering (kap. 4)
- Kompetansekrav for undervisningspersonalet (kap. 5)
- Inntak av elever (kap. 6)
- Inntak av voksne (kap. 7)
- Reguleringen av private skoler som tilbyr videregående opplæring i kombinasjon med toppidrett (toppidrettsgymnas) (kap. 8)
- Kompletterende undervisning (kap. 9)
- Skolevirksomhet, bruken av skolepenger og statstilskudd, tilsyn, reaksjonsformer mv. (kap. 10)
- Innføring av karantenebestemmelse (kap. 11)
- Rammebetingelser for godkjente skoler (kap. 12)

Høringsfristen er 15. januar 2015.

Høringsnotatet følger vedlagt.

I høringsnotatet er lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) erstattet med lov om frittstående skolar (friskolelova). Fylkesrådmannen har derfor brukt begrepene friskoler og friskoleloven i dette saksdokument.

3.1 Problemstillinger

Regjeringen har som målsetting å lage en ny friskolelov som kan samle bred støtte og stå seg over tid. Slik kan det sikres forutsigbare rammebetingelser for eksisterende og nye skoler. Regjeringen vil av denne grunn ikke følge opp punktet i regjeringserklæringen om å oppheve kravet til formål (godkjenningssgrunnlag). I stedet foreslås å tilføye to nye godkjenningssgrunnlag, *videregående yrkesfagskoler og profilskoler* i lovens § 2 - 1 andre ledd, jf. kap. 3 i høringsnotatet.

I forslaget til ny friskolelov tydeliggjøres friskolenes handlingsrom og muligheter til å være reelle alternativer til den offentlige skolen. Departementet ber blant annet høringsinstansenes syn på om det bør åpnes for at friskoler skal kunne tilby yrkesfagopplæring etter alternative gjennomføringsmodeller (vekslingsmodeller).

Departementet ber også om høringsinstansenes syn på om private skoler som tilbyr yrkesfaglig opplæring skal gis anledning til å tilby Vg3 i skole for elever som ikke får tilbud om læreplass, eventuelt om et slikt tilbud bare bør gjelde for skoler som gir videregående opplæring i små og verneverdige fag.

Fylkesrådmannens vurderinger og avgrensninger

Fylkesrådmannen avgrensner i hovedsak vurderingene i dette saksdokument til forslag om utvidet grunnlag for å bli godkjent som friskole for å tilby videregående opplæring.

4. FORSLAG TIL ENDRINGER

4.1 Lovens tittel - friskoler - private videregående skoler

Departementet ønsker å gjeninnføre begrepene friskoleloven og friskoler. Begrepet friskoler vil vise til skoler som er i privat eie og som er godkjent med rett til statstilskudd etter friskoleloven. Etter departementets vurdering vil gjeninnføringen av begrepet friskole kunne bidra til en ryddigere terminologi i omtalen av private skoler.

Private grunnskoler som er godkjent etter opplæringsloven § 2 - 12 skal fremdeles benevnes private grunnskoler da disse ikke er offentlig finansierte og kan drive sin virksomhet på kommersielt grunnlag. På videregående skoles nivå er det fri etableringsrett, og skoler som driver sin virksomhet i kraft av denne skal betegnes som private videregående skoler. Private skoler kan selv velge hvilke elever de vil ta inn og hvor høye skolepengene skal være. Ved disse skolene har eierne full anledning til å ta utbytte av virksomheten.

En friskole vil på den annen side være en skole som oppfyller en rekke krav til innhold og kvalitet, og som er godkjent etter friskoleloven. Skolen mottar offentlig støtte som utgjør rundt 85 prosent av driftskostnadene i offentlige skoler, og den kan kun ta skolepenger oppad til om lag 15 prosent av driftskostnadene i den offentlige skolen. I friskoler vil det være forbudt å ta ut noen former for åpent eller skjult utbytte.

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen ser at det er behov for å ha ulike betegnelser på private godkjente videregående skoler, som i hovedsak har offentlig finansiering, og private videregående skoler som er opprettet i medhold av den frie etableringsretten, og som kan drives på kommersielt grunnlag.

Det er imidlertid vanskelig å se det logiske i at de private videregående skolene som i hovedsak er offentlig finansiert og underlagt streng offentlig regulering, skal kalles friskoler. Private videregående skoler som er opprettet i medhold av den frie etableringsretten skal imidlertid ikke kalles friskoler, men skal fortsatt kalles private videregående skoler.

Da tittelen på loven ikke har noen betydning for fylkeskommunens ansvar for videregående opplæring, anbefaler fylkesrådmannen at en tar til etterretning forslaget om å endre tittelen på lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) til lov om frittstående skolar (friskolelova).

4.2 Godkjenningsordningen

I regjeringserklæringen heter det at:

”Regjeringen vil åpne for at flere kan drive offentlig finansierte friskoler, og gjeninnføre en lov om frittstående skoler der kravet til formål erstattes med krav til innhold og kvalitet. Skoler som oppfyller vilkårene skal ha rett til godkjenning, med mindre en helhetsvurdering tilsier at godkjenning vil gi negative konsekvenser for det offentlige skoletilbudet. Regjeringen vil vurdere kapitaltilskudd til etablerte friskoler for oppgradering av eldre bygningsmasse. Friskoler skal ikke kunne betale utbytte til eierne.”

Gjeldende rett

Privatskoleloven § 2 - 1 Godkjenning av skolar lyder:

”Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringar ved godkjende private skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flytter verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flytter verksemda si til ein annan fylkeskommune. Vertskommunen eller vertsfylket skal gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og kan klage på departementet sitt vedtak. Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6 - 1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a) religiøst
- b) anerkjend pedagogisk retning
- c) internasjonalt
- d) særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett
- e) norsk grunnskoleopplæring i utlandet
- f) særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshemma
- g) vidaregåande opplæring i små og verneverdige handverksfag.

Departementet kan i særskilde tilfelle gi godkjenning til private skolar som ikkje fyller kravet om grunnlag i andre ledd.”

Forslag til endring

Det foreslås følgende endring i friskoleloven § 2 - 1 (endringen er kursivert):

”Departementet kan godkjenne private skolar og driftsendringar ved godkjende private skolar. Departementet kan godkjenne at ein grunnskole flytter verksemda si til ein annan kommune eller at ein vidaregåande skole flytter verksemda si til ein annan fylkeskommune. *Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.* Vertskommunen eller vertsfylket skal *få høve til å gi fråsegn før departementet gjer vedtak i saka, og kan klage på departementet sitt vedtak.* Godkjende skolar har rett til statstilskot etter § 6 - 1 og til å drive verksemd etter lova.

Skolane skal drive verksemda si på følgjande grunnlag:

- a) *livssyn*
- b) *anerkjend pedagogisk retning*
- c) *internasjonalt*
- d) *særskilt tilrettelagd vidaregåande opplæring i kombinasjon med toppidrett*
- e) *norsk grunnskoleopplæring i utlandet*
- f) *særskilt tilrettelagd opplæring for funksjonshemma*
- g) *vidaregåande opplæring i små og verneverdige handverksfag*
- h) *vidaregåande opplæring i yrkesfag*
- i) *profilskole*”

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen støtter følgende tillegg: ” Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlige skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.”

Religiøst - livssyn

Forslaget til annet ledd i § 2 -1 viderefører dagens krav til grunnlag. I bokstav a) foreslås begrepet ”religiøst” endret til ”livssyn”. Fylkesrådmannen har ingen merknader til forslaget og foreslår at fylkeskommunen ikke gir noen uttalelse om dette.

Midlertidig dispensasjonsbestemmelse - krav til grunnlag om godkjenning av friskole

Bestemmelsens tredje ledd lyder slik: ”Departementet kan i særskilde tilfelle gi godkjenning til private skolar som ikkje fyller kravet om grunnlag i andre ledd.” Denne bestemmelsen er ny og trådte i kraft 20. juni 2014. Det var en midlertidig dispensasjonsbestemmelse, som ikke videreføres i dette høringsforslaget.

Av de åtte søknadene som er kommet til Utdanningsdirektoratet med hjemmel i ovennevnte dispensasjonsbestemmelse, er det tre søknader om godkjenning av realfagsgymnas, tre søknader om godkjenning av toppidrettsungdomsskoler, én søknad om godkjenning av yrkesfagsskole og én søknad om godkjenning av et kombinert realfags- og yrkesfagsgymnas.

Disse søknadene ligger nå til behandling i direktoratet, og vedtak vil bli gjort senest innen 1. april 2015. Skoler som blir godkjent vil kunne starte opp høsten 2015.

I regjeringserklæringen er det et uttalt mål at kravene til grunnlag for å kunne bli godkjent som friskole med rett til statstilskudd skal oppheves. Samtidig ønsker regjeringen å lage en ny friskolelov som kan samle bred støtte og stå seg over tid, slik at det sikres forutsigbare rammebetingelser for eksisterende og nye friskoler. For å ivareta disse hensynene på en best

mulig måte, foreslår departementet at det fortsatt skal være krav til grunnlag for å få godkjenning som friskole. Departementet foreslår at de kravene til grunnlag som følger av loven i dag videreføres, og suppleres med to nye grunnlag.

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkesrådmannen støtter forslaget om at det fortsatt skal være krav til grunnlag for å få godkjenning som friskole.

Forslag om nytt grunnlag - videregående opplæring i yrkesfag

Departementet skriver bl.a. i høringsnotatet:

”Departementet ønsker å åpne for at det kan godkjennes videregående yrkesfagskoler også når den midlertidige dispensasjonshjemmelen oppheves, da dette etter departementets syn er viktige og gode supplementer til det offentlige opplæringstilbudet.

Den norske fag- og yrkesopplæringen bygger på et tett samarbeid mellom arbeidslivets parter og utdanningsmyndighetene, både på sentralt og lokalt nivå. Trepertssamarbeidet som er hjemlet i opplæringsloven §§ 12-1 til 12-4, er avgjørende for en god fag- og yrkesopplæring. Etter departementets vurdering er imidlertid ikke trepartssamarbeidet til hinder for at også frittstående skoler kan tilby yrkesfaglig opplæring og på denne måten bidra til et løft for yrkesfagene.

Departementet vil peke på at fag- og yrkesopplæringen har særlige utfordringer, og at vi står i fare for ikke å rekruttere nok kompetent arbeidskraft til arbeidslivet. En av utfordringene er dimensjonering av opplæringstilbudene; at tilbudet samsvarer med arbeidslivets behov. Departementet viser i denne sammenheng til at fylkeskommunen etter opplæringsloven § 13 - 3 har ansvaret for å planlegge og bygge ut videregående opplæring med hensyn til blant annet nasjonale mål, søkerens ønsker og behovet samfunnet har for videregående opplæring. Departementet viser til prinsippet i forvaltningsloven § 17 om at saken skal være så godt opplyst som mulig før det blir gjort vedtak. For saker som gjelder godkjenning av skoler som ønsker å tilby videregående opplæring i yrkesfag, vil departementet understreke viktigheten av at partene blir hørt før det treffes vedtak om godkjenning av frittstående yrkesfagskoler.”

”Når det gjelder trepartssamarbeidet, viser departementet til at yrkesopplæringsnemndene etter opplæringsloven §§ 12-4 blant annet skal ha en rådgivende rolle overfor fylkeskommunen. Vertsfylket har rett til å uttale seg om godkjenning av nye friskoler, og departementet anser derfor at trepartssamarbeidet ivaretas gjennom vertsfylkets rett til å uttale seg om bl.a. konsekvensene for det offentlige skoletilbudet, dimensjonering av opplæringstilbudet og mulighetene for å skaffe læreplasser innenfor det aktuelle programområdet.”

Fylkesrådmannens vurdering

Etter fylkesrådmannens vurdering vil forslaget om at friskoler kan gi videregående opplæring innen yrkesfagene utfordre trepartssamarbeidet. Dimensjonering av de ulike tilbudene vurderes hvert år. Dersom en får en økning i antall friskoler skoler som tilbyr yrkesfag, vil en miste noe av den årlige fleksibiliteten ved dimensjonering av de ulike tilbudene. Vertsfylkeskommunen skal uttale seg ved godkjenning av nye friskoler, men fylkeskommunen vil ikke ha noen mulighet for å redusere kapasiteten/legge ned tilbud ved godkjente friskoler. Samtidig vil elevene være fra hele landet, og de øvrige fylkeskommunene vil ikke ha noen mulighet for å uttale seg om hvorvidt en friskole skal få godkjenning til å gi tilbud innen yrkesfagene.

Fylkesrådmannen fraråder derfor at tilbud om videregående opplæring i yrkesfag gir grunnlag for å godkjenne frittstående videregående skoler.

Forslag om nytt grunnlag - profilskole

Departementet ønsker å legge til rette for at skoler som ønsker en særskilt profil på opplæringstilbudet, skal kunne få godkjenning etter et nytt grunnlag - profilskole. Ved å foreslå profilskoler som nytt grunnlag, ønsker departementet å åpne for godkjenning av skoler som ønsker et tilbud utover handlingsrommet i Kunnskapsløftet.

Departementet skriver bl.a. i høringsnotatet:

”For at en skole skal kunne få godkjenning som profilskole, må skolens innhold og organisering og eventuelt pedagogikk, representere noe vesentlig annerledes enn hva som er normal praksis i offentlige skoler og godkjente skoler på andre grunnlag i loven.

Med profilskoler tenker departementet først og fremst på skoler som ønsker å rette spesiell faglig oppmerksomhet innenfor emnene realfag, idrett, språk eller kunst og kultur, både i grunnskolen og på videregående nivå.

Departement mener en profilskole kan vise sin særegne profil ved å få godkjent egne læreplaner.”

Departementet foreslår i tillegg at det unntaksvis også kan åpnes for godkjenning av profilskoler som bygger på annen pedagogikk enn det som normalt brukes i den offentlige skolen og i godkjente private skoler (Steinerskoler og Montessoriskoler).

Fylkesrådmannens vurdering

Emnene realfag, idrett, språk eller kunst og kultur fag som tilbys i den offentlige videregående skolen. En kan ikke se at disse tilbudene representerer noe vesentlig annerledes opplæringstilbud enn den offentlige skolen. Fylkesrådmannen støtter derfor ikke forslaget om at profilskole gir grunnlag for godkjenning som frittstående videregående skole.

Bør opplæringstilbud spesielt organisert for voksne være et godkjenningsgrunnlag?

Departementet ber høringsinstansene vurdere om friskoleloven skal åpne for at opplæringstilbud spesielt organisert for voksne kan få godkjenning.

Fylkesrådmannens vurdering

De fleste private videregående skoler er etablert i de største byene. En stadig større andel elever ved videregående opplæring for voksne er minoritetsspråklige elever ved studiespesialiserende tilbud eller helse- og oppvekstfag. Flyktninger er bosatt i en kommune og kan ikke flytte i folkeregisteret, men en ser ofte at de ønsker å flytte til de største byene. Dersom en åpner for at friskolene kan gi opplæringstilbud for voksne fra hele landet, vil sannsynligvis flere minoritetsspråklige flytte til byene. Fylkesrådmannen kan ikke se at dette er en ønsket utvikling, og samsvarer ikke med målsettingen om at flyktninger fordeles og bosettes i alle kommunene i landet.

Fylkesrådmannen fraråder derfor at det åpnes for at opplæringstilbud spesielt organisert for voksne skal være grunnlag for å bli godkjent som friskole.

Bør frittstående skoler gis adgang til å tilby Vg3 i skole for elever som ikke får læreplass?

Etter dagens privatskolelov kan skoler bare tilby opplæring som er en del av tilbudsstrukturen for videregående opplæring. Vg3 fagopplæring i skole er ikke en del av tilbudsstrukturen, og dagens privatskolelov åpner derfor ikke for at private skoler kan få godkjent Vg3 fagopplæring i skole.

Fylkeskommunen har etter opplæringsloven § 13 - 3 ansvaret for å oppfylle retten til videregående opplæring. Vg3 fagopplæring i skole er et tilbud fylkeskommunen er pliktig å tilby for å sikre at ungdommens opplæringsrett blir oppfylt i tilfellet der eleven ikke får læreplass etter Vg2. Fylkeskommunens ansvar vil også gjelde for ungdom som har vært elev ved en friskole, men ikke fått tilbud om læreplass etter Vg2. Departementet ser at det kan være krevende for fylkeskommunen å overta ansvaret for elever fra private skoler som eventuelt ikke får tilbud om læreplass. Departementet ønsker derfor høringsinstansenes syn på om også private skoler som tilbyr yrkesfaglig opplæring skal ha ansvar overfor sine elever som ikke får tilbud om læreplass.

Fylkesrådmannens vurdering

Private videregående skoler tar inn elever fra hele landet. Formidling til læreplass bør i størst mulig grad skje mens ungdommen er elever i Vg2. Etter fylkesrådmannens vurdering vil det være vanskelig for hjemfylkeskommunen å følge opp elever ved friskoler i andre fylker i forhold til overgang til læreplass. Samtidig er det ikke sikkert at hjemfylkeskommunen har faglig kompetanse til å tilby Vg3 fagopplæring i skole. Dette vil særlig gjelde fag der hjemfylkeskommunen ikke har tilsvarende Vg2-tilbud.

Enkelte private skoler tilbyr allerede videregående opplæring innen yrkesfagene. Disse er enten opprettet på religiøst grunnlag eller i den tiden lovverket åpnet for å godkjenne friskoler eller skoler som tilbyr videregående opplæring i små og verneverdige håndverksfag. Da omfanget av elever fra Aust-Agder ved disse tilbudene er relativt lite, har ikke dette vært noe stort problem.

Det har imidlertid vært enkelte år med oversøkning til Vg1 medier og kommunikasjon ved Møglestu vgs, og søkere som ikke har fått plass har isteden tatt imot tilsvarende tilbud ved privatskole i Kristiansand. Flere har imidlertid søkt Vg2 medier og kommunikasjon ved Møglestu vgs. Fylkeskommunen har da en plikt til å gi disse søkerne et Vg2-tilbud. En har foreløpig ikke hatt tilsvarende utfordring ved at elever begynner ved for eksempel Vennesla musikkgymsnas, Vg1 musikk, dans, drama og søker Vg2 musikk, dans eller drama ved Dahlske vgs.

Dersom omfanget av elever som påbegynner videregående opplæring ved en friskole øker, vil det være en utfordring dersom hjemfylkeskommunen har plikt til å sørge for at elevene får fullført opplæringen.

Fylkesrådmannen fraråder at det åpnes for at friskoler skal kunne godkjennes på grunnlag at de skal drive videregående opplæring innen andre yrkesfag enn små og verneverdige håndverksfag. Dersom loven endres, og departementet likevel godkjenner en økning av at friskoler skal drive videregående opplæring innen yrkesfagene, fraråder fylkesrådmannen at det godkjennes at friskoler får tilby Vg2 i yrkesfag uten at det er klart hvordan elevene skal få fullført opplæringen. Friskolen må ha ansvar for at elevene får fullført opplæringen. Dette vil imidlertid utfordre trepartssamarbeidet.

Hjemfylkeskommunen må kunne henvise søkere, som har påbegynt videregående opplæring ved en friskole, til å fullføre opplæringen ved denne skolen dersom hjemfylkeskommunen ikke kan tilby søkeren relevant opplæring (i skole eller bedrift).

Friskoler - vekslingsmodellen

Departementet skriver bl.a. i høringsnotatet s. 23:

”Fylkeskommunen kan med hjemmel i forskrift til opplæringsloven § 6A-7 godkjenne lærekontrakter og opplæringskontrakter som inneholder en annen organisering enn den opplæringsordningen som er fastsatt for faget i Læreplanverket for Kunnskapsløftet

(vekslingsmodeller). Etter departementets vurdering er kravet om jevngod opplæring og regelverket for øvrig ikke til hinder for at frittstående skoler, innenfor rammen av skolens godkjente tilbud, tilbyr opplæring basert på at opplæringa i skole og bedrift skjer i en annen rekkefølge enn det som følger av læreplanverket for Kunnskapsløftet. Departementet ser imidlertid også noen utfordringer knyttet til dette, blant annet med tanke på finansiering og dimensjonering av yrkesfagopplæringen lokalt. Departementet ber derfor særlig om høringsinstansenes innspill på dette punktet.”

Fylkesrådmannens vurdering

Fylkeskommunen har ansvar for videregående opplæring for ungdom som er bosatt i fylket. Samtidig kan friskoler ta inn elever fra hele landet, uten godkjenning fra hjemfylkeskommunen. Departementet foreslår et opplæringssystem også for yrkesfagene som ligger på siden av det fylkeskommunale tilbudet. Samtidig legges det opp til at hjemfylkeskommunen fortsatt skal ha ansvar for at ungdommen får fullført videregående opplæring.

Dersom det åpnes for at friskolene skal tilby opplæring etter vekslingsmodellen, må dette være et samarbeid mellom skolen og bedrift/vertsfylkeskommunen. Fylkesrådmannen forutsetter at en slik ordning finansieres over statsbudsjettet, med eventuelt trekk i rammetilskuddet til elevens hjemfylkeskommune. Da dette kan være fagområder som ikke finnes i hjemfylkeskommunen, må skolen/vertsfylkeskommunen ha ansvar for at eleven får fullført opplæringen.

Etter fylkesrådmannens vurdering er forslaget en pulverisering av ansvar for at den enkelte får fullført opplæringen.

5. TIDLIGERE BEHANDLING

Saken legges fram for Yrkesopplæringsnemnda for behandling i møte 12. desember med slikt forslag til vedtak:

1. Aust-Agder fylkeskommune tar til etterretning forslag om å endre tittelen på lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova) til lov om frittstående skolar (friskolelova).
2. Aust-Agder fylkeskommune støtter følgende forslag om tillegg i friskoleloven: ” Ein skole skal ikkje få godkjenning dersom etableringa vil medføre negative konsekvensar for det offentlege skoletilbodet eller andre særlege grunnar tilseier at skolen ikkje bør godkjennast.”
3. Aust-Agder fylkeskommune støtter forslaget om at det fortsatt skal være krav til grunnlag for å få godkjenning som friskole.
4. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at tilbud om videregående opplæring i yrkesfag gir grunnlag for å godkjenne friskole.
5. Aust-Agder fylkeskommune støtter ikke forslaget om at profilskole gir grunnlag for godkjenning som friskole.
6. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at det åpnes for at opplæringstilbud spesielt organisert for voksne skal være grunnlag for å bli godkjent som friskole.

7. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal få tilby videregående opplæring uten at det er klart hvordan elevene skal få fullført opplæringen. Dersom hjemfylkeskommunen ikke har kapasitet eller kompetanse til å tilby søkere relevant Vg2 eller Vg3 (i skole eller bedrift), må fylkeskommunen kunne henvise søkerne til å fullføre opplæringen ved den aktuelle friskolen.
8. Aust-Agder fylkeskommune fraråder at friskoler skal tilby opplæring etter vekslingsmodellen. Ansvar for opplæringen vil da bli delt mellom skolen, vertsfylkeskommunen/bedriften og hjemfylkeskommunen. Opplæringen vil være vanskelig å følge opp for hjemfylkeskommunen og en pulverisering av ansvar for at eleven/lærlingen får fullført opplæringen.

Vedlegg:

Høring - forslag om endringer i privatskoleloven (ny friskolelov)

Høringsnotat.Forslag til endringer i privatskoleloven (ny friskolelov).docx (L)(846466)